

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. An in diebus Dominicis Quadraesimæ licitum sit comedere ova, &
lacticinia? Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. r. 46.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

sup. in 11. 3. Ref. 7. §. No. scilicet, est; & seqq.

ciniorum in diebus Dominicis Quadragesimæ; nam ego, vt dixi, loquor de Religiosis iumentibus pro die diebus Nullam Cruciatam: Ergo suppono sine illa hoc non esse licitum. Et nostram sententiam tenet Nisignus Dominicanus, Lunonius à Cruz, Trullenchi, Fernandez de Mourc, Corduba, Villalobos, & alij quibus nunc addo ex Societate Castrum Palaum 11. 4. tract. 2. §. punct. 7. n. 8. Fernandez in instructo Confess. p. 16. docum. 6. §. 1. & Bardi vbi sup. n. 63. Et idem docet deus, & eruditus Iurifconsultus Naibona in Annalibus iuris anno 1609. n. 4. ubi dicitur qd. ad hunc idem 16. Dicendum est itaque contra Patrem Pellizzarium eum ororum, & lactiniorum esse sub mortali in Quadragesima de iure prohibitum; nec etiam, stando in consuetudine, dubitandum est, illam ad peccatum mortale laicos; & à fortiori Religiosos obligare; ex præsumptionibus, quas ego ex Suarez, Salas, Vviggers, & alijs alibi adduxi, quæ demonstrant talem consuetudinem culpam lethalem inducere; vnde dicta opinio cauendum est, ne in praxim, deducatur, & maxime mihi displicet id quod Pellizzarius asserit, non esse certum in Religiosis consuetudinem non comedendi oua, & lactinia obligare ad mortale; hoc enim bona eius venia puro non esse admittendum, put ea quæ docet Sanctorius in Constitut. Minor. cap. 3. stat. 13.

7. Notandum est etiam hic pro curiosis, quod Pater Ioannes Henriquez in 99. Pract. sect. 16. q. 9. Ioan. de la Cruz, in l. 1. de statu Religios. cap. 6. dubio 22. conclus. 2. obseruant, quod Leo X. in Bulla incipiente, Religiosis zelus, edita sexto Kalend. Iunij anni 1514. concedit Religiosis Sancti Iacobi de Spata, de Veles, & Sancti Marci Legionensis, & eorum familiaribus, & seruitoribus, comedere in Quadragesima, & alijs diebus anni, de iure, consuetudine, aut iuxta sua instituta, aut alias quomodolibet prohibitis, butyrum, oua, & alia lactinia; & de consilio vtriusque Medici etiam carnes. Quo communicant alie Religiones, iuxta dicenda l. 2. c. 4. seruatur ista Bulla in Conuentu de Veles. Ita Cruz. Sed ego non video tale priuilegium apud Regulares in vsu, & quod priuilegium perdit per non vsu, docet Azorius tom. 1. lib. 5. c. 4. quest. 8. Salas de leg. disp. 17. sect. 17. à num. 63. Bonacina disp. 1. quest. 3. punct. 8. §. 3. n. 3. cum alijs; ergo, &c. Verum contrarium docet nouissime visus numquam satis laudatus, & Sapientissimus Pater Dicastrillus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 19. dub. 16. mm. 340. Et Castrum Palaum tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 18. n. 4. asserit hoc esse verum quando priuilegia tendunt in aliorum grauamen; sed quando non redundant in grauamen aliorum; vt v.g. ipse asserit priuilegium comedendi lactinia, probabilius censet numquam perdi per non vsu quantumcumque continuatum; quia nulla est lex statuens hæc priuilegia amitti per non vsu, leges enim statuens priuilegia per non vsu amitti, vt l. 1. ff. de nundinis. & in Regno Hispania lib. 4. tit. 17. p. 3. l. 3. tit. 8. part. 5. loquuntur de priuilegijs quæ in grauamen aliorum cadunt, vt legenti constabit. Ergo non sunt extendenda ad hæc priuilegia. Tum quia restrictio priuilegiorum, & illorum decisio est odiosum; tum quia est diuersa ratio, siquidem in illis, quæ circa aliorum actus versantur, potest dari præscriptio; at in his priuilegijs quæ solam Priuilegiarj actiones respiciunt, nulla esse potest. Ergo, &c. Et ita in hac sententiam cum Palao docet Pontius de marim. lib. 8. c. 18. §. 3. num. 1. & Suarez de legibus; l. 8. cap. 34. num. 16. Sed his non obstantibus, & tali priuilegio non obstante, nolo Regularibus esse auctorem vt possint in Quadragesima lactinijs vesci; sed puto omnino standum vsui & consuetudini contraria; numquam enim tale priuilegium practicum à Regularibus fuisse apertissime patet. Ergo, &c. Dicendum est itaque ex su-

Alibi in t. 6. r. 2. Ref. 17. & in multis alijs eius. Et in Ref. præter lege §. Quoad, &c.

Sup. hoc priuileg. & seq. doct. huius text. in to. 7. tract. 7. Ref. 256. & si placet lege §. eius primæ not. & si leg. §. Ref. & §. eius secundæ annot. doct. repleueris pro contineturibus circa hoc.

prædictis, prohibitum esse de iure, tam Sacularibus quam Regularibus sub peccato mortali eum ororum, & lactiniorum in ieiunio Quadragesimali, nec opinionem contrariam vilo pacto in praxi admittendam esse existimo.

RESOL. LIV.

An in diebus Dominicis Quadragesima licitum sit comedere oua, & lactinia? Ex p. 10. r. 11. & Miliari Ref. 46.

9. 1. Olim affirmatiuam sententiam docuit Gomez, & Lamas, quos statim aliqui recte impugnarunt. Sed nouissime hanc sententiam, hoc non obstante, docent Escobar de Mendoza in Theol. tract. 1. exam. 17. c. 3. Ioannes Henriquez in QQ. Pract. sect. 26. q. 8. & Machadus tom. 1. l. 2. p. 7. r. 3. dicitur vbi sic ait: Suponiendo pues, que aya obligacion, y precepto que obligue à no comer lactinios en tiempo de Quaresma, segun la opinion referida. Disputa tambien los Doctores, si este precepto ay a lugar no solo en los dias de ayuno de la Quaresma, si no tambien en los Domingos della. Comun opinion es, que si por que las palabras del Texto referido comprenden à qualquiera dia; en que se prohibe la carne. Però más comun que nõ; por que no auiedo obligacion, ni precepto de ayunar los dias de Domingo de la Quaresma, tampoco le ay de abstenerse en ellos de los lactinios. Ita ille; cui adde Martinus de San Ioseph in Moribus Confess. tom. 1. l. 2. de Ieiunio r. 4. sic asserentem: Muy probable opinion es la de los que dicen, que en los Domingos de Quaresma se pueden comer huenos, y lactinios; por que no auiedo obligacion, ni precepto de ayunar los dias del Domingo, tampoco ay obligacion de abstenerse en ellos de huenos, y lactinios, cuya abstinenca se introduxo por razon del ayuno: donde se echa de ver, que los Domingos de Quaresma no son del ayuno della; es; que en su lugar aya la Iglesia los quatro dias; que ay desde el Miércoles de Ceniza, hasta el Sabato inclusiuo; y los dos que ay desde el Iuenes de la Cena exclusiuo, hasta Palchua. para cumplir los quarenta dias. Y consta del cap. Quadragesima de Consecra. disp. 5. que los dias de Domingo no son quadragesimales; sic ille. Et sanè sententiam Villalobos in Summa, tom. 1. tract. 27. claus. 6. non. 11. dicit non esse dampnamam; & Trullenchi lib. 3. disp. 2. n. 2. asserit non esse improbabilem: Quod etiam dicit Ledouicus à Cruz, in Bullam Cruciatam, cap. 5. dub. 38. num. 5.

2. Sed ego alibi hanc sententiam improbare nunc iterum improbo; & caueant Auctores ne in posterum illam vel absolutè teneant, vel tanquam probabilem admittant. Nam Sacra Congregatio S. Officij, & Sacra Congregatio Indicis, mensibus elapsis, mandauerunt, hæc sententiam à quodam libro deleri, vt factum fuit. Et rectè quidem; nam est contra communem sententiam Doctorem, quicquid falsò asserat Machadus vbi supra; & est contra consuetudinem totius Ecclesie. Et probatur hæc opinio ex cap. Denique, disp. 4. vbi est sermo de Quadragesima; & declarat Pontifex, quod in illis diebus, in quibus abstinemus à carnibus, debemus etiam abstinere à lactinijs; non autem dicitur, in quibus abstinemus, sed in quibus abstinemus à carnibus: à carnibus autem abstinemus, non solum in diebus ieiuniorum, verum etiam in Dominicis Quadragesimæ.

3. Nec obstat dicere ex dicto capite, quod dies Dominicis intrà Quadragesimam, non sunt dies abstinentie, vt ibi dicitur, (qui de abstinentia subtrahti sunt) igitur abstinentia, quæ in Quadragesima præcipitur

non addit supra dies Dominicos, alioquin non sub-
traherentur ab abstinentia: & confirmat Pasqualigus
de Ieiunio decis. 72. ex eo, quod in fine eiusdem Textus
fit mentio de illis quatuor diebus, qui sunt ante pri-
mam Dominicam Quadragesimae; & addit sunt, vt
in Textu dicitur, supra triginta sex dies, vt comple-
retur numerus quadragenarius dierum abstinentiae:
ergo si addendi erant quatuor dies pro integrando nu-
mero illo quadragenario abstinentiae. Respondeo,
non sunt numerandi inter dies abstinentiae. Respondeo,
argumentum laberare in aequiuoco, nam dies absti-
nentiae possunt dici tum quoad quantitatem, tum quoad
qualitatem ciborum; & hoc pacto sunt, proprie lo-
quendo, dies ieiunij: possunt etiam dici late dies absti-
nentiae, quoad qualitatem tantum ciborum; & sic Do-
minicae Quadragesimae appellari poterunt dies absti-
nentiae, sed minus proprie: in Canone autem illo per
dies abstinentiae intelliguntur dies ieiunij, à quibus
subtrahuntur, dies Dominici Quadragesimae, & sic pa-
ter responsio ad abstinentiam in contrarium adductam:
idcirco dicitur, abstinentiam strictè acceptam non
cadere supra dies Dominicos; sed abstinentiam lar-
gè sumptam, quatenus dicit prohibitionem à qualitate
ciborum. Et haec omnia docet Pater Bardi in Bullam
Conciliae, part. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 5. per totam, vbi late
notam sententiam tanquam communem defendit,
contra nostrum Pasqualigum: qui tamen postea in
secunda editione mutauit opinionem, & doctè res-
pondet: ad argumenta contraria; vnde amplius non
potest adduci in fauorem affirmatiuae sententiae: contra
quam Ego plures Doctores adduxi in part. 3. tract. 6.
cap. 1. §. 1. & me citato, alios etiam adducit Bardi vbi
supra.

RESOL. LV.

Si quis ex voto teneatur ieiunare, an absque Bulla in
Quadragesima, vel infra annum comedens oua, & lac-
ticinia, vbi ex consuetudine non comeduntur, peccet
contra votum?
Item est dicendum de ieiunio ex penitentia à Confessario
imposita, de ieiunio Iubilaei.
Et alij quosque casus adducuntur in §. ultimo huius Reso-
lutionis, & per obligatione voti in eis. Ex p. 9. tract. 8.
& Miscell. 3. Ref. 6.

Negative respondet Sanchez in Summa, tom. 1.
lib. 4. cap. 11. num. 52 & 53. vbi sic ait: [Exi-
tium, satisfieri omnibus his ieiuniis extra Quadrage-
simam factis edendo lacticinia absque Bulla: quia est
probabilior opinio, nec iure, nec consuetudine inter-
dicitur lacticinia in illis. Tandem idem existimo, tan-
quam valde probabile, de ieiuniis Quadragesimalibus,
in voto, penitentia, vel Iubilaeo indictis, nisi Pontifex
in Iubilaeo, vouens in voto, vel Confessarius peni-
tentiam iniungens, expressè vsum lacticiniorum in-
terdiceret. Quamvis enim peccaretur in Praeceptum
Ecclesiae interdicentis eo tempore lacticinia carenti
Bulla: at non peccaretur contra votum, peniten-
tiae tunc ieiunandi, & satisfieret eo ieiunio vo-
to, vel penitentiae, vel ieiunio Iubilaei. Ducor: quia
hic ex penitentia, voto, vel Iubilaeo ad solum iei-
unium eo modo, quo est ab Ecclesia institutum, ten-
etur, & ad id, ad quod obligat Praeceptum ieiunij,
vt sic. At Praeceptum ieiunij, etiam quadragesima-
le, vt sic, non obligat ad abstinentiam à lacticinijs,
sed est distinctum omnino Praeceptum indepen-
dens à ieiunio. Quod, inde constat, quia ex cap. Deni-
cipia, dist. 4. vbi haec abstinentia praecipitur in Quadra-
gesima, nulla fit mentio de Praecepto ieiunij, nec ratione
ieiunij id praecipitur, sed tantum dicitur sic: Par est, vt,
Tom. IV.

qui his diebus à carnibus abstinemus, ab his, qua semen-
tinam trahunt originem à carnibus ieiunemus. Et ita in
Dominicis Quadragesimae ibi praecipitur quoque haec
abstinentia, cum tamen tunc non ieiunetur. Atque
pueri, & omnes alij à ieiunij Praecepto excusati, tenentur
à lacticinijs abstinere. Quare non est hoc Prae-
ceptum, sicut de hora refectionis non anticipanda: vt po-
te quae ex vi solius praeccepti ieiunij iungitur & eo ipso
quod quis non tenetur ieiunare, non tenetur ad illam.

2. Sed, his non obstantibus, affirmatiuae sententiae
adhaeret Palaus, tom. 3. disp. 1. punct. 12. num. 18. Suarez
l. 4. de voto, cap. 7. num. 9. in fine, & Azorius, 1. p. lib. 7.
cap. 10. q. 2. in fine, & l. 11. cap. 20. quest. 6. Quia, licet
abstinentia ab ouis, & lacticinijs supponatur Praecepto
ieiunij quadragesimalis: at, quia hoc necessario supponi-
tur; & tanquam pars integralis talis ieiunij; & de
causa vouens illo tempore ieiunare, censendus est vo-
tum emittere de ieiunio sub illa forma. Neque Eccle-
siasticum quadragesimale ieiunium est sola abstinentia
à duplici refectione; sed etiam abstinentia à carnibus,
& ab his, quae à carnibus originem ducunt. Itaque ex
his patet, vtramque sententiam pro se rationes proba-
biles habere.

3. Sed, quia hic actum est de interpretatione voti in
gratiam Lectorum, alia selectiora adnotabo. Dico igitur
primò, me non assentire Castro Palao, vbi sup. n. 5.
asserenti, votum de dicendo Rosarium non perfolui
cum socio: nam puto vouentem, alternatim cum socio
recitádo, voto satisfacere. Ita Trullench in Decal. tom. 1.
lib. 2. cap. 2. dub. 1. n. 19. & me citato, Pellizzarius in
Man. Regul. in d. censo & satisfacere, etiam recitet
Rosarium, facta notabili interruptione in ipsius decem-
nisiis. Secundò, qui vouit aliquid aliquo modo inde-
terminato, potest eligere id quod minus est: tum quia
votum est interpretandum strictè, quantum verba pa-
riuntur; tum, quia sic habetur cap. Ex parte, de consub-
tium etiam, quia dum in legatis, attentis circumstantiis,
videlicet consuetudine, patriae & ipsius testatoris fa-
cultate, & consuetudine, & dignitate legatarij, non
constat de intentione testatoris; praesumitur testator
voluisse legare, quod minus est, vt ad minimum graua-
rei heredem, l. Nummus, 73. ff. de legat. 3. Tertio, qui
vouit ieiunare, v. g. toto mense Septembri, non tenetur
ieiunare in Dominicis illius mensis, nisi id expressè
intenderit: quia praesumitur habuisse intentionem obli-
gandi se ad ieiunium eo pacto, quo Ecclesia obligat;
Ecclesia autem nunquam obligat ad ieiunium die Do-
minica. Ita Sanch. l. 2. c. 37. n. 20. Bonac. de Sacramentis,
disp. 4. q. vlt. punct. 6. n. 25. & alij. Item, qui vouit iei-
unare vigilia alicuius Sancti, cuius dies festus incidit
in fer. 1. potest Sabbatho antecedenti ieiunare, & non
tenetur ad ieiunium die Dominico, nisi aliter expressè
intenderit: praesumitur enim voluisse accommodare se
Ecclesiae consuetudini. Idem dic de eo, qui vouit iei-
unare in die Annunciationis B. M. Virginis, si incidat in
Dominicam, modò aliud non constet de mente vouentis.
In dubio autem voluntatis existimo, posse in Sabbatho
antecedente diem Annunc. ieiunare, aut etiam pos-
se ieiunium transferre in fer. 2. si die Sabbathi teneatur
alio titulo ieiunare: habet enim iustam causam trans-
ferendi votum in alium diem: vt se vniuersali Ecclesiae
consuetudini accommodet, & haec commutatio, fieri
videtur in aequale. Quarto, qui vouit tradere aliquid
certo pauperi, tenetur tradere alteri pauperi, si pauper
designatus moriatur nondum adimpleto voto; nisi ali-
ter constet de voluntate vouentis. Ratio est: quia sic
explicaretur praecceptum, si de hac re extaret. Deinde,
quia hoc votum explicandum est, sicut explicatur lega-
tum pauperi relictum, quod soluendum est, etiam
si mortuus fuerit pauper designatus, Et tandem non as-
sentior Castro Palao, vbi supra, n. 12. asserenti, vouen-
tem sextis feriis ieiunare, si eo anno incidat Natalis

Sup. hoc est
socio sup. in
et. 4. Ref. 70.
in to. 1. et. 6.
Ref. 31 §. pe-
nit. ad me-
dium.
Sup. hac in-
terruptione
in to. 8. et. 4.
Ref. 47 & 6.
Et pro con-
tento in ver-
Secundo, qui
vouit, huius
text. in to. 8.
et. 4. Ref. 23.
§. vide, &c.
Et pro con-
tento in hoc
verf. Tertio,
qui vouit,
huius text.
sup. in Ref.
7. §. vlt. in
principio.

Sup. hoc ma-
Domini